

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات عربی

پایان‌نامه‌ی مقطع کارشناسی ارشد

رشته‌ی زبان و ادبیات عربی

بررسی ادعیه‌ی امام سجّاد علیه السّلام بر اساس نقد کاربردی (دعای ابوحمزه‌ی ثمالی، مناجات خمس عشره)

استاد راهنما

دکتر امیر مقدم متقی

استاد مشاور

دکتر سیدرضا موسوی

پژوهشگر

معصومه قربانی

خرداد/۱۳۹۳

تبریز/ ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
اداره کل تحصیلات تکمیلی

« به نام خدا »

صور تجلسه نتیجه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

طبق درخواست شماره ۹۰۰/۱۳۳ مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۳ تحصیلات تکمیلی دانشکده ادبیات و علوم انسانی و مجوز شماره ۴۱۷/۱۸ مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۸ تحصیلات تکمیلی دانشگاه جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم معصومه قربانی به شماره دانشجویی ۹۰۱۵۷۱۳۱۶ در رشته زبان و ادبیات عربی گرایش محض تحت عنوان: بررسی ادعیه امام سجاد (ع) بر اساس نقد کاربردی (دعاهای ابوحمزه ثمالی، مناجات خمس عشره به ارزش ۴ واحد، در ساعت ۱۱/۴۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۲۱ در حضور هیئت داوران مرکب از:

امضاء
امضاء
امضاء
امضاء

۱- استاد یا اساتید راهنما: دکتر امیر مقدم متقی

۲- استاد یا اساتید مشاور: دکتر سیدرضا موسوی

۳- عضو هیئت داوران: دکتر عبدالاحد غیبی

۴- عضو هیئت داوران:

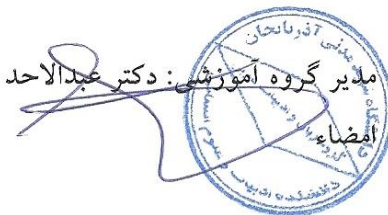
امضاء

۵- نماینده اداره کل تحصیلات تکمیلی در گروه: دکتر عبدالاحد غیبی

برگزار شد و با درجه بسیار نمره ۱۸٫۴ ارزشیابی گردید..

رئیس دانشکده
امضاء

مدیر گروه آموزشی: دکتر عبدالاحد غیبی

تأییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع
از پایان نامه کارشناسی ارشد/رساله دکترا

شماره: .....
تاریخ: .....
صفحه: ۱ از ۱ صفحه

بسمه تعالی

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم/ آقای .....
تحت عنوان .....
را از نظر شکل و محتوا بررسی نموده، پذیرش آن را جهت نیل به درجه کارشناسی ارشد/دکتری مورد تأیید قرار دادند.

اعضای هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱.	استاد یا اساتید راهنما:	استاد	
۲.	استاد یا اساتید مشاور:	استاد	
۳.	استاد ناظر:	دانشیار	
۴.	استاد ناظر:	دانشیار	
۵.	استاد ناظر:	دانشیار	
۶.	نماینده اداره تحصیلات تکمیلی:	دانشیار	

تقدیم به

استوارترین تکیه گاه عاشوراییان؛ امام علی بن حسین علیه السلام

و

پدر و مادر عزیزم

معصومه قربانی

خرداد ۱۳۹۳

تبریز، ایران

با سپاس فراوان از راهنمایی ها و زحمات بی دریغ اساتید بزرگوار:

دکتر امیر مقدم متقی

دکتر سید رضا موسوی

دکتر عبدالأحد غیبی

معصومه قربانی

خرداد ۱۳۹۳

تبریز، ایران

چکیده

دعا و مناجات، از زلال ترین چشمه هایی است که قطره ی ناچیز وجود انسان را به دریای لایتناهی وجود حق تعالی پیوند می دهد و زمانی که در بستر کلام انسان کامل، یعنی امام معصوم جاری می شود، ظرفیت گسترده ای می یابد. امام سجّاد علیه السلام در پر پیچ و خم ترین گذرگاه های تاریخ اسلام، برای رساندن بار سنگین امانت امامت و رهبری به سرمنزل مقصود، این ظرفیت را - به مقتضای شرایط زمان - به کار گرفتند. دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشر از جمله ادعیه ای هستند که با تأثیرگذاری عمیق و همه جانبه بر عواطف و عقاید و روح آدمی، بخشی از اهداف تربیتی و سیاسی امام را محقق نموده اند. در این پژوهش، می کوشیم تا با بررسی این ادعیه به شیوه ی توصیفی - تحلیلی، عوامل این تأثیرگذاری را دریابیم و گوشه هایی از زیبایی ها و برجستگی های ادبی آن را به نمایش بگذاریم. بدین منظور، به بررسی سه عنصر اسلوب، معنا و عاطفه، بر اساس نقد کاربردی پرداخته ایم. امام سجّاد علیه السلام، این ادعیه را با اسلوب زیبا، مستحکم و خیال انگیز، معانی والا و عواطف عمیق و صادقانه، جاودانه ساخته اند. زیبایی اسلوب این ادعیه، حاصل بکارگیری انواع سجع، جناس، تکرار، و هم چنین تناسب الفاظ با فضای معنوی است. استحکام اسلوب، نتیجه ی استشهاد و استدلال به آیات قرآنی و بهره گیری از صور خیال است و وضوح اسلوب، حاصل دقت در انتخاب واژگان و بکارگیری متعادل آرایه های بدیع معنوی می باشد. تعالی معانی، در پرتو بهره گیری از مفاهیم والای قرآنی و تحریک انسان به سوی یک حیات متعالی، به ارمغان آمده و وضوح معانی، با تکرار مفاهیم، مقابله ی معانی و بهره گیری از اسلوبی روشن و واضح حاصل شده است. وحدت و بهم پیوستگی معانی که جلوه هایی از آن، در حسن مطلع، حسن تخلص و حسن ختام نمود دارد، به معانی این ادعیه برتری بخشیده است. عواطف عمیق و صادقانه ی امام سجّاد علیه السلام، که با توصیف دقیق احساسات، تنسیق الصفات، طولانی کردن سخن درباره ی محبوب، تکرار و تاکید، استفهام و استدلال، نمایان می شود و عواطف خواننده را برمی انگیزد، از عوامل مهم تأثیرگذاری و طراوت و تازگی جاودانه ی این ادعیه به شمار می رود.

واژه های کلیدی: امام سجّاد، دعای ابوحمزه ی ثمالی، مناجات خمس عشره، نقد کاربردی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه
۲.....	ساختار پژوهش
۲.....	اهمیت و ضرورت انجام پژوهش
۳.....	اهداف پژوهش
۳.....	سوالات پژوهش
۳.....	فرضیه ها
۴.....	شیوه ی انجام پژوهش
۴.....	پیشینه ی تحقیق
۶.....	فصل اول: نگاهی به زندگی امام سجاد علیه السلام
۸.....	۱-۱: ولادت
۸.....	۲-۱: امامت
۹.....	الف: روشنگری در کوفه
۱۰.....	ب: روشنگری در شام
۱۱.....	الف: تدوین اندیشه ی صحیح اسلامی
۱۱.....	ب: اثبات حقانیت اهل بیت و استحقاق ایشان برای حکومت
۱۲.....	ج: راه اندازی تشکیلات شیعی

۱۲	..... ۳-۱: شهادت
۱۴	..... فصل دوم: کلیات و مفاهیم
۱۵	..... بخش اول: نقد کاربردی
۱۶	..... ۱-۱-۲: ادبیات
۱۷	..... ۲-۱-۲: رابطه ی ادب و مناجات
۱۸	..... ۳-۱-۲: نقد ادبی
۱۹	..... ۴-۱-۲: انواع نقد
۱۹	..... ۱-۴-۱-۲: نقد نظری
۱۹	..... ۲-۴-۱-۲: نقد عملی
۲۰	..... الف: نقد محاکاتی (نقد به لحاظ واقعیت)
۲۰	..... ب: نقد بیانگرانه (نقد به لحاظ نویسنده)
۲۱	..... ج: نقد عینی (نقد به لحاظ خود اثر)
۲۱	..... د: نقد کاربردی (نقد به لحاظ خواننده)
۲۲	..... ۵-۱-۲: امکان نقد کلام معصومین علیهم السلام
۲۴	..... بخش دوم: عناصر ادبی و مقایس نقد آنها
۲۵	..... ۱-۲-۲: اسلوب
۲۵	..... ۱-۱-۲-۲: تعریف
۲۶	..... ۲-۱-۲-۲: اجزا یا عناصر اسلوب
۲۶	..... ۱-۲-۱-۲-۲: الفاظ
۲۶	..... الف: فصاحت
۲۶	..... ب: دقت و اختصااص
۲۷	..... ج: تناسب الفاظ با یکدیگر

- د: تناسب الفاظ با معانی ۲۷
- ۲-۲-۱-۲: عبارات و جملات ۲۷
- الف: رعایت قواعد نحوی ۲۷
- ب: استفاده از اسلوب های استدلالی و استشهادی ۲۸
- ج: کاربرد آرایه های بدیعی و ایجاد موسیقی ۲۸
- ج-۱: بدیع لفظی (ایجاد موسیقی لفظی) ۲۸
- ج-۲: بدیع معنوی (ایجاد موسیقی معنوی) ۲۹
- د: کاربرد صور خیال ۳۰
- ۳-۱-۲-۲: صفات ۳۰
- ۲-۲-۲: معنا ۳۱
- ۱-۲-۲-۲: مقایس نقد معانی ۳۱
- الف: حسن ارتباط معانی ۳۱
- ب: وضوح معانی ۳۲
- ج: ابتکار و تازگی معانی ۳۳
- د: سموّ (تعالی) معانی ۳۳
- ۳-۲-۲: عاطفه ۳۴
- ۱-۳-۲-۲: تعریف ۳۴
- ۲-۳-۲-۲: عاطفه، سرچشمه ی ادب ۳۴
- ۳-۳-۲-۲: عاطفه، رمز طراوت و تازگی همیشگی آثار ادبی ۳۵
- ۴-۳-۲-۲: انواع عاطفه ۳۵
- ۵-۳-۲-۲: مقایس نقد عاطفه ۳۶
- الف: صدق و صحت عاطفه ۳۶

- ب: قوت و حرارت عاطفه ۳۷
- ج: درجه ی عاطفه از لحاظ والایی یا پستی ۳۷
- د: استمرار و ثبات عاطفه ۳۸
- فصل سوم: بررسی دعای ابوحمزه ثمالی و مناجات خمس عشره بر اساس نقد کاربردی ۳۹
- بخش اول: بررسی اسلوب ۴۰
- ۱-۳-۱: دقت در انتخاب واژگان ۴۱
- ۱-۳-۲: تناسب الفاظ ۴۳
- ۱-۳-۳: تناسب الفاظ با معانی ۴۴
- ۱-۳-۴: بکارگیری استشهاد و احتجاج (استدلال) ۴۶
- ۱-۳-۵: موسیقی ۵۳
- ۱-۳-۵-۱: موسیقی لفظی ۵۳
- ۱-۳-۵-۱-۱: تسجیع ۵۳
- الف: سجع متوازی ۵۳
- ب: سجع مطرف ۵۶
- ج: سجع متوازن ۵۷
- د: سجع مرصع ۵۸
- ۱-۳-۵-۲: تجنیس ۵۹
- ۱-۳-۵-۳: تکرار ۶۱
- الف: رد العجز علی الصدر ۶۳
- ب: تشابه الاطراف ۶۴
- ۱-۳-۵-۲: موسیقی معنوی ۶۵
- ۱-۳-۵-۲-۱: روش تناسب ۶۵

- الف: مراعات النظر ٦٥
- ب: تضاد ٦٧
- ج: تلميح ٦٩
- ٣-١-٥-٢: ترتيب الكلام ٧٠
- الف: لف و نشر ٧٠
- ب: تقسيم ٧١
- ج: جمع ٧٢
- د: تنسيق الصفات ٧٣
- ٣-١-٦: کاربرد صور خيال ٧٤
- الف: تشبيه ٧٤
- ب: مجاز ٧٦
- ج: استعاره ٧٦
- د: کنایه ٧٨
- بخش دوم: بررسی معنا ٨١
- ٣-٢-١: حسن انتقال معانی ٨٢
- الف: حسن مطلع ٨٢
- ب: حسن تخلص (انتقال از مقدمه به موضوع اصلی) ٨٥
- ج: حسن ختام ٨٦
- ٣-٢-٢: وضوح معانی ٨٩
- الف: مقابله ٨٩
- ب: تکرار مفهوم ٩١
- ٣-٢-٣: بهره گیری از مفاهیم قرآنی ٩٣

- الف: ترس از حسابرسی، امید به عفو ۹۳
- ب: تفکر در سرکشی انسان بی مقدار مقابل خالق آسمانها ۹۴
- ج: پیروی از رسول(ص)؛ رمز رهایی از حسرت روز قیامت ۹۴
- د: ایمان به قدرت و اختیار خدا؛ توکل بر او؛ امید به هدایت و رحمت ۹۵
- و: رهایی از آرزو های بی منطق، استفاده از فرصت های زندگی ۹۷
- ه: تفکر در اوصاف نفس انسانی ۹۷
- ی: باب توبه؛ اتمام حجت خدا ۹۸
- بخش سوم: بررسی عاطفه ۱۰۰
- ۱-۳-۳: ترس از عذاب الهی ۱۰۱
- ۲-۳-۳: رجاء ۱۰۳
- ۳-۳-۳: عشق به خدا ۱۰۶
- ۴-۳-۳: حزن ۱۱۰
- الف: پشیمانی ۱۱۰
- ب: شرمندگی ۱۱۱
- ج: یأس از خویش ۱۱۲
- ۵-۳-۳: عواطف انسانی ۱۱۳
- الف: دلسوزی نسبت به پدر و مادر ۱۱۳
- ب: احساس محبت به خانواده و فرزندان ۱۱۴
- ج: دلسوزی نسبت به تمام مومنان ۱۱۵
- د: خشم بر دشمنان؛ نمودی از رحمت امام نسبت به بشریت ۱۱۵
- ۶-۳-۳: عواطف دینی مذهبی ۱۱۶
- نتیجه گیری ۱۱۹

۱۱۹.....	۱: نتایج بررسی اسلوب
۱۲۰.....	۲: نتایج بررسی معانی
۱۲۰.....	۳: نتایج بررسی عواطف
۱۲۲.....	فهرست منابع
۱۲۲.....	منابع فارسی
۱۲۴.....	منابع عربی
۱۲۵.....	مقالات
۱۲۵.....	منابع مجازی

دعا و مناجات، از ارزشمندترین و متعالی ترین فرصتها و نزدیک ترین راه هایی است که خداوند، پیش روی بندگانش نهاده تا بی هیچ واسطه ای به بارگاه ربوبی او راه یابند و از نور وجودش بهره مند شوند.

زیباترین جلوه ی ارتباط عبد و معبود را می توان در دعا و مناجات به نظاره نشست. زمانی که در یک سوی این ارتباط، انسان کامل، یعنی امام معصوم قرار می گیرد، این زیبایی و شکوه به اوج خود می رسد. امام معصوم، از یک سو، شناختی عمیق از معبود و از سوی دیگر، شناختی کامل و همه جانبه از روحيات، نیازها و زوایای مختلف وجود انسان دارد و می داند که این ارتباط را چگونه برقرار نماید تا همه ی انسان ها بتوانند از آن بهره مند شوند. بنابراین ادعیه ی معصومین این قابلیت را دارد که انسان ها را گام به گام، در مسیر رسیدن به قرب الهی پیش ببرد.

امام سجاد علیه السلام که پس از واقعه ی عاشورا و شهادت مظلومانه ی پدر بزرگوارشان، امام حسین علیه السلام و یارانش، در بحرانی ترین و سخت ترین شرایط تاریخ اسلام عهده دار امر امامت و هدایت و رهبری شیعیان گشتند، از همین قابلیت دعا و مناجات، برای آغاز نهضتی فرهنگی و سیاسی و پیشبرد اهداف الهی خویش استفاده نمودند. در دورانی که خلفای بنی امیه، امکان هرگونه تبلیغ و تحرک علنی را از شیعیان گرفته بودند، دعا و مناجات، مهم ترین ابزاری بود که امام سجاد، برای گشودن روزنی در تاریکی های حکومت امویان، در اختیار داشتند. بنابراین از تمامی ظرفیت ها و قابلیت های دعا، برای انجام وظایف امامت و رهبری، به بهترین شکل ممکن استفاده نمودند و تمامی معارف و آموزه های لازم را در لای دعاها و مناجات های خویش گنجانده اند. از جمله ی این ادعیه، دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشره است.

در این پژوهش می‌کوشیم تا گوشه‌ای از شگردها و شیوه‌هایی را که باعث شده است این ادعیه، در اوج تاثیرگذاری و گیرایی باشد، به نمایش بگذاریم. بدین منظور، این ادعیه را بر اساس نقد کاربردی مورد تحلیل و بررسی قرار داده ایم.

به منظور استخراج شیوه‌های تاثیرگذار این ادعیه، اسلوب و معانی و عواطف آن را بررسی کرده ایم. آنچه که در نتیجه‌ی این پژوهش حاصل شده است، تنها، گوشه‌ای از برجستگی‌های ادبی این ادعیه به شمار می‌رود.

ساختار پژوهش

این پژوهش در سه فصل تنظیم شده است:

در فصل اول، به طور مختصر به زندگی امام سجاد علیه السلام پرداخته ایم.

در فصل دوم، به تعریف مفاهیم ضروری در دو بخش نقد کاربردی، و عناصر ادبی و مقایسه نقد این عناصر پرداخته شده است.

در فصل سوم، دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشره بر اساس نقد کاربردی و در سه بخش بررسی عاطفه، بررسی معانی و بررسی اسلوب مورد تحلیل قرار گرفته است. با این توضیح که عنصر خیال را ضمن بررسی اسلوب و به عنوان یکی از عوامل استحکام آن بیان کرده ایم.

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

تاکنون، در حوزه‌ی پژوهش‌های زبان و ادبیات عربی، آثار نظم و نثر ادبای عرب بارها مورد نقد و بررسی قرار گرفته است، در حالی که سخنان، خطبه‌ها، ادعیه و به طور کلی آثار مکتوب امامان معصوم علیهم السلام، که در اوج فصاحت و بلاغت و گنجینه‌ای از زیبایی‌های ادبی هستند کمتر مورد توجه واقع شده‌اند. در میان ادعیه‌ی امام سجاد علیه السلام نیز، بیشتر توجهات به سوی صحیفه‌ی سجادیه بوده است و دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشره از لحاظ بررسی‌های ادبی مورد

غفلت واقع شده اند. از این رو تلاش کرده ایم با بررسی این ادعیه، گامی در جهت معرفی و به نمایش گذاشتن زیبایی های ادبی آن برداشته شود.

اهداف پژوهش

در این پژوهش، برآنیم تا عناصر ادبی دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشره را بر اساس معیارهای کلی نقد کاربردی، مورد مطالعه قرار داده و ویژگی های هر یک را استخراج نماییم تا عوامل تأثیرگذاری این ادعیه روشن گردد.

سوالات پژوهش

۱- چه عواملی موجب تأثیرگذاری دعای ابوحمزه ی ثمالی و مناجات خمس عشره در خواننده می شود؟

۲- مهم ترین ویژگی های عواطف، معانی و اسلوب در این ادعیه چیست؟

۳- آیا رمز و راز گیرایی و پایداری سخن در این ادعیه، استحکام اسلوب، عمق معانی و صدق عاطفه است؟

فرضیه ها

۱- از آنجایی که این ادعیه از مهم ترین ابزارهای امام سجاد علیه السلام برای تحقق اهداف تربیتی و سیاسی بودند، لذا ایشان تمامی ظرفیتهای ادبی را که باعث انتقال بهتر مفاهیم مورد نظرشان بشود، در این ادعیه بکار گرفته اند، از آن جمله: بهره گیری صحیح از اسلوب، صور خیال، عواطف و معانی.

۲- بسیاری از ویژگی هایی که باعث تأثیرگذاری عناصر ادبی می شوند، در این ادعیه وجود دارد، از آن جمله: صدق و قوت و والایی عواطف، وضوح و وحدت و تازگی و سمو معانی، استحکام و زیبایی و وضوح اسلوب.

۳- یکی از رمز و رازهای گیرایی و پایداری سخن در این ادعیه، بهره مندی از قوت اسلوب، عمق معانی و شدت و حرارت عاطفه و تناسب آن با فضای معنوی کلام می باشد.

شیوه ی انجام پژوهش

روش کار در این پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی، و شیوه ی گردآوری اطلاعات نیز به صورت کتابخانه ای بوده است.

پیشینه ی تحقیق

تا آن جایی که نگارنده سراغ دارد، تاکنون در حوزه ی ادبیات عربی، چندان پژوهشی مستقل بر مبنای نقد کاربردی صورت نگرفته است و در این زمینه، تنها می توان به طرح پژوهشی «دکتر امیر مقدم متقی»، با عنوان «بررسی اشعار عربی سعدی بر مبنای نقد کاربردی» در دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، اشاره نمود که در تاریخ ۱۹ / ۱۱ / ۱۳۹۲، به اتمام رسیده است. و البته مقاله ای نیز از ایشان، با عنوان «بررسی قصیده ی راییه ی سعدی در سوگ بغداد، بر پایه ی نقد کاربردی» در شماره ی ۱۳ مجله ی علمی - پژوهشی «لسان مبین» به چاپ خواهد رسید. در همین جا باید متذکر شد که موضوع این پایان نامه نیز برگرفته از همین طرح پژوهشی و مقاله ی مذکور می باشد که در رابطه با آن، پیشتر با نگارنده ی طرح، مشورت، و بحث و تبادل نظر شد.

به هر حال «از نمونه های این نقد در ادبیات فارسی می توان بررسی ها و ارزشیابی هائی را که محمد رضا شفیعی کدکنی نسبت به آثار عده ای از شعرای کلاسیک فارسی از جمله منوچهری، فردوسی و فرخی انجام داده است نام برد.» (داد، ۱۳۸۰: ۲۹۶)

بطور کلی در زمینه ی بررسی ادبی مناجات خمس عشره، پژوهشهایی چون «سبک شناسی مناجات خمس عشره امام سجاد علیه السلام» توسط افتخار لطفی در سال ۱۳۹۱، «ویژگی های بلاغی

در مناجات خمس عشره» توسط علی شمس ناتری در سال ۱۳۸۳، « ادب و عرفان در مناجات خمس عشره» توسط فرهنگ قلعه قوند در سال ۱۳۷۹ انجام گرفته است.

اما دعای ابوحمزه ی ثمالی تاکنون مورد بررسی ادبی قرار نگرفته، هرچند از جوانب دیگری مورد مطالعه قرار گرفته که از آن جمله می توان به پژوهش « رابطه ی انسان با خدا در دعای ابوحمزه و مقایسه ی آن با قرآن» در سال ۱۳۹۰ اشاره کرد.

همان طور که از این پیشینه بر می آید، جای بررسی های دقیق تر ادبی در این ادعیه باقی است.

فصل اول: نگاهی به زندگی امام سجاد علیه السلام